

τα παιδιά
μπροστά
στην πρόκληση
του διαδικτύου

www.cytanet.com.cy

τα παιδιά μπροστά στην πρόκληση του διαδικτύου

cytanet

Μια προνομή της ΑΤΗΚ προς τους γονείς

τα παιδιά
μπροστά
στην πρόκληση
του διαδικτύου

Η ΕΞΕΛΙΞΗ

Όλα ξεκίνησαν στα μέσα της δεκαετίας του '60, όταν ο Ψυχρός Πόλεμος ανάμεσα στις ΗΠΑ και στη Σοβιετική Ένωση ήταν στο κομβικό σημείο του. Το αμερικανικό Πεντάγωνο ήθελε να αποκτήσει ένα δίκτυο ελέγχου και διοίκησης, το οποίο δεν θα ήταν ευάλωτο σε περίπτωση πυρηνικού πολέμου. Έτσι, στο τέλος της δεκαετίας του '60 γεννήθηκε το ARPAnet, πρόδρομος του σημερινού διαδικτύου, με σκοπό να συνδέσει στρατιωτικούς ερευνητικούς οργανισμούς και να αποτελέσει ένα πείραμα για τη μελέτη της αξιοπιστίας λειτουργίας των δικτύων. Αργότερα, εκατοντάδες πανεπιστήμια από διάφορες χώρες συνδέουν τους υπολογιστές τους σε αυτό το πειραματικό

δίκτυο, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του '80, όλο και περισσότερες χώρες συνδέονται. Χιλιάδες πανεπιστήμια, κυβερνητικές υπηρεσίες, ιδιώτες και άλλοι οργανισμοί δημιουργούν τα δικά τους δίκτυα και τα συνδέουν πάνω στο παγκόσμιο αυτό δίκτυο, το οποίο αρχίζει να γίνεται γνωστό ως INTERNET και να εξαπλώνεται με τρομερούς ρυθμούς σε ολόκληρο τον κόσμο. Παράλληλα, εμφανίζονται στο διαδίκτυο διάφορα εμπορικά δίκτυα που ανήκουν σε Παροχείς Υπηρεσιών Διαδικτύου (Internet Service Providers - ISPs) και προσφέρουν πρόσβαση για όλους.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το διαδίκτυο είναι, λοιπόν, ένας "αόρατος ιστός αράχνης" που συνδέει τους υπολογιστές, έτσι ώστε όταν οι χρήστες τους το επιθυμούν να επικοινωνούν με όλους τους άλλους. Στην αρχή - πριν από 30 χρόνια - οι πρώτοι που "συνδέθηκαν" στο διαδίκτυο ήταν ερευνητικά εργαστήρια και πανεπιστήμια. Άρα ανάλογο ήταν και το

περιεχόμενο που έβρισκε κανείς εκεί. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 και ύστερα, όταν η πρόσβαση έγινε ελεύθερη για όλους, τα όσα κατατίθενται καθημερινά στο διαδίκτυο αφορούν τα πάντα και περιλαμβάνουν από τις πιο χρήσιμες πληροφορίες έως τις πιο άχρηστες, από τις πιο επίσημες έως τις πιο προσωπικές και από τις πιο έγκυρες έως τις πιο διαστρεβλωμένες. Είναι μια πραγματικά απέραντη αποθήκη γνώσεων και απόψεων του πλανήτη μας! Είναι το εργαλείο που έφερε την επανάσταση στον κόσμο των υπολογιστών και της παγκόσμιας επικοινωνίας και οι επιδράσεις του στην κοινωνία γίνονται αντιληπτές καθημερινά.

Αλλάζει τον τρόπο που επικοινωνούμε και που κάνουμε τις επιχειρηματικές μας συναλλαγές. Αλλάζει τον τρόπο που ενημερωνόμαστε, ακόμα και τον τρόπο που διασκεδάζουμε. Κάνει δυνατή την ανταλλαγή πληροφοριών και την επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων από όλο τον

πλανήτη, από όλα τα κοινωνικά στρώματα, από όλες τις πολιτικές παρατάξεις, από όλες τις ηλικίες. Η χρήση του γίνεται συνεχώς μεγαλύτερη ανά το παγκόσμιο. Αν το διαδίκτυο δεν έχει φτάσει ακόμα στο δικό σας σπίτι, το πιο πιθανόν είναι ότι θα φτάσει σύντομα.

Χρήση του διαδικτύου στην Ευρώπη, στην Κύπρο και στον υπόλοιπο κόσμο

	% πληθυσμού που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο	Αύξηση της χρήσης του διαδικτύου (2000-2005)
Ευρωπαϊκή Ένωση	44,8%	121,3%
Υπόλοιπος Κόσμος	10,3%	127,4%
Κύπρος	28%	126%

Το διαδίκτυο είναι ιδιαίτερα προσφιλές στα παιδιά και γενικά σε άτομα νεαρής ηλικίας. Έρευνες έχουν δείξει ότι αυτά τα άτομα δείχνουν αυξημένο ενδιαφέρον στη χρήση του διαδικτύου.

ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

Σε γενικές γραμμές, “ταξιδεύουμε” στο διαδίκτυο για τους εξής λόγους:

- Για να διευρύνουμε τις γνώσεις μας.
- Για να ενημερωθούμε για την επικαιρότητα ή άλλα θέματα που μας ενδιαφέρουν.
- Για να βρούμε πληροφορίες για πρόσωπα, υπηρεσίες, επιχειρήσεις και προϊόντα.
- Για να δούμε τιμές, να συγκρίνουμε και να αγοράσουμε αγαθά (από CD έως και... αυτοκίνητα) ή και υπηρεσίες (όπως έκδοση εισιτηρίων, ενοίκιαση αυτοκινήτων ή κράτηση δωματίων σε ξενοδοχεία).
- Για να δούμε τους τραπεζικούς μας λογαριασμούς και να μετακινήσουμε κεφάλαια, να προβούμε σε αγοραπωλησίες μετοχών, να συμμετάσχουμε σε δημοπρασίες, να καταθέσουμε τη Φορολογική μας Δήλωση... και άλλες οικονομικές δραστηριότητες.
- Για να διασκεδάσουμε, να παίξουμε ομαδικά βιντεοπαιχνίδια, να δούμε βιντεοκλίπ και να ακούσουμε τραγούδια, να βρούμε τι έργα παίζονται σε κινηματογράφους και θέατρα (και να κλείσουμε θέσεις), να διαλέξουμε εστιατόριο, να παραγγείλουμε λουλούδια ή ποτά και άλλα πολλά.
- Για να στείλουμε φωτογραφίες σε φίλους και συγγενείς, να επικοινωνήσουμε μαζί τους, να γνωρίσουμε ανθρώπους με παρόμοια ενδιαφέροντα, από το σπίτι μας!

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ: ΤΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΕΤΕ

Το διαδίκτυο είναι ένας ολόκληρος κόσμος. Αν κάποιος ξέρει πού πάει και τι κάνει, μπορεί να μαθαίνει συνεχώς και να περνά όμορφα. Αν όχι, τότε μπορεί να έρθει αντιμέτωπος με διαφόρων ειδών κακοτοπιές και κινδύνους. Ακριβώς όπως συμβαίνει στον πραγματικό κόσμο όπου ζούμε.

Τα παιδιά, λόγω απειρίας κυρίως, χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή όταν χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και οι γονείς πρέπει να αυξήσουν την επίβλεψη και τις προτροπές τους. Θα εκπλαγείτε πώς συμβουλές όπως “έχε τα μάτια σου ανοικτά όταν διασταυρώνεις το δρόμο” ή “πρόσεξε όταν μιλάς με αγνώστους” εφαρμόζονται και στην περίπτωση του διαδικτύου!

Τα “επικίνδυνα δρομάκια” του διαδικτύου

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΕΜΠΟΡΙΟ
• Ανακριβείς πληροφορίες • Ερωτικό περιεχόμενο • Ρατσισμός, βία, ναρκωτικά	• Επικοινωνία με προβληματικά άτομα	• Διαφημιστικές παγίδες • Ανεπιθύμητες αγορές • Ανεπιθύμητα διαφημιστικά μηνύματα (<i>spam</i>)

Πληροφόρηση

Η ΜΙΑ ΟΨΗ...

Σερφάροντας στο διαδίκτυο, τα παιδιά μπορούν να βρουν πληροφορίες για οποιοδήποτε θέμα τα ενδιαφέρει. Μπορούν να διερευνήσουν εις βάθος σχολικά θέματα, να αποκτήσουν νέα ενδιαφέροντα και να μάθουν για θέματα με τα οποία δεν θα ασχολούνταν υπό άλλες συνθήκες.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ...

- Είσοδος σε ιστοσελίδες ερωτικού περιεχομένου, ρατσισμού, βίας, ναρκωτικών, τζόγου ή άλλου ακατάλληλου περιεχομένου.
- Πρόσβαση σε ιστοσελίδες με ανακριβείς πληροφορίες, όπως λανθασμένες ιατρικές συμβουλές κ.τ.λ.

Χρήσιμες Συμβουλές

- Είναι δυνατό, είτε με την εγκατάσταση **ειδικού λογισμικού**, είτε μέσω των ιδίων των browsers (λογισμικά πλοήγησης), να φιλτράρονται οι ιστοσελίδες που επισκέπτονται τα παιδιά, βάσει του περιεχομένου τους. Υπάρχουν πάρα πολλές επιλογές, όπως το Cyber Patrol (www.cyberpatrol.com), το Cyber Sitter (www.cybersitter.com), το FamilyConnect (www.familyconnect.com), το NetNanny (www.netnanny.com). Επίσης, πολλά από τα νέα λογισμικά που προσφέρουν ασφάλεια στον υπολογιστή (antivirus κ.τ.λ.) άρχισαν να προσφέρουν τη δυνατότητα γονικού έλεγχου (parental control), ώστε οι γονείς να μπορούν να ελέγχουν την πρόσβαση των παιδιών τους στο διαδίκτυο. Επίσης, τα πιο δημοφιλή browsers που χρησιμοποιούμε για πρόσβαση στο διαδίκτυο δίνουν κάποιες περιορισμένες δυνατότητες φιλτραρίσματος. Για παράδειγμα, στον Internet Explorer οι σχετικές ρυθμίσεις γίνονται από το Tools->Internet Options->Content->Enable.
- Δεν υπάρχει μηχανισμός που να ελέγχει τις πληροφορίες που διοχετεύονται στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλος αριθμός ιστοσελίδων με **ανακριβείς πληροφορίες**.

Για το λόγο αυτό, ενημερώστε τα παιδιά σας έτσι ώστε να:

- ελέγχουν την πηγή των πληροφοριών και την τελευταία ημερομηνία αναθεώρησης της ιστοσελίδας, όπου υπάρχει
- αναζητούν πολλές πηγές σχετικές με ένα θέμα και να διασταυρώνουν τις πληροφορίες που συλλέγουν
- παίρνουν και τη δική σας συμβουλή όταν τους απασχολεί κάτι σοβαρό, ειδικά όταν πρόκειται για πρόβλημα υγείας. Το διαδίκτυο δεν αντικαθιστά τους γιατρούς!

- Εάν εντοπίσετε παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο, μπορείτε να το καταγγείλετε ανώνυμα στην κυπριακή **υπηρεσία SafeWeb (www.safeweb.org.cy)**, η οποία διερευνά τις καταγγελίες σε συνεργασία με αντίστοιχες διεθνείς υπηρεσίες.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η ΜΙΑ ΟΨΗ...

Το διαδίκτυο είναι ένα εξαιρετικό μέσο επικοινωνίας. Τα παιδιά το χρησιμοποιούν κυρίως για να κοινωνικοποιούνται και να δημιουργούν σχέσεις με άτομα από όλο τον κόσμο που μοιράζονται κοινά ενδιαφέροντα και εμπειρίες. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι επικοινωνίας μέσω του διαδικτύου και με τον κατάλληλο εξοπλισμό (κάμερα, μικρόφωνα κ.τ.λ.), είναι δυνατό να γίνεται όχι μόνο γραπτή, αλλά και φωνητική και οπτική επικοινωνία.

8 Τρόποι Επικοινωνίας

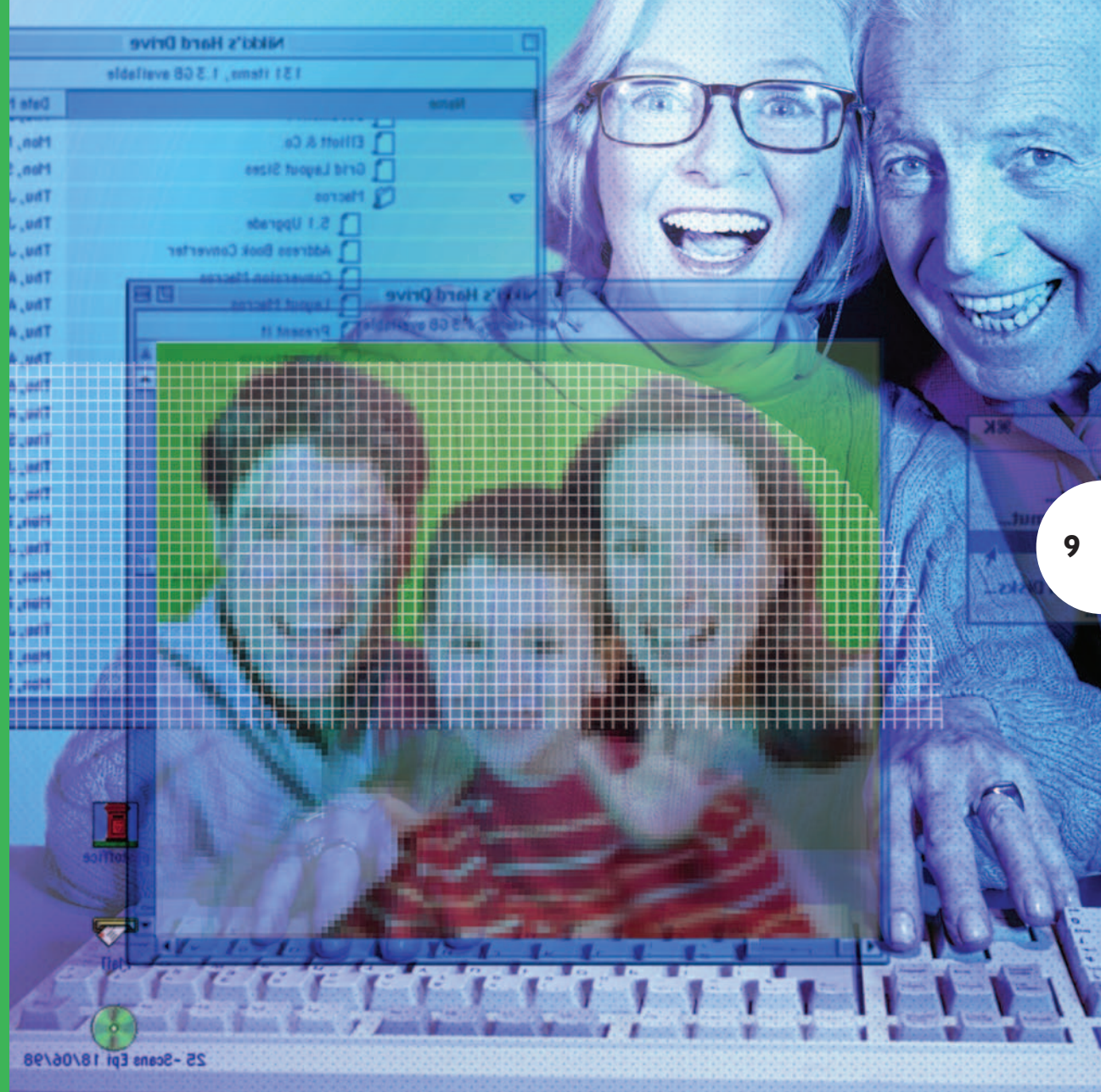
• E-mail

Το **e-mail** - στα ελληνικά, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο - είναι η γνωστότερη μορφή επικοινωνίας στο διαδίκτυο. Είναι ακριβώς όπως το λέει το όνομά του, κάτι δηλαδή σαν το συνηθισμένο ταχυδρομείο, αντί όμως τα γράμματα να αποστέλλονται με τα παραδοσιακά μέσα, αποστέλλονται μέσω του υπολογιστή σε ηλεκτρονική μορφή.

• Συνομιλία “chat”

Το “chatting” θεωρείται το Party Line του διαδικτύου και αυτό γιατί επιτρέπει την ταυτόχρονη επικοινωνία ενός μεγάλου αριθμού χρηστών μέσω πληκτρολογίου, οι οποίοι χωρίζονται σε ομάδες ανάλογα με το θέμα που συζητούν.

Μπορεί επίσης να υπάρξει ταυτόχρονη επικοινωνία μεταξύ μόνο δύο χρηστών.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ...

Στο διαδίκτυο ο καθένας είναι όποιος και ό,τι δηλώσει. Δεν υπάρχει δηλαδή κανένας απολύτως τρόπος να γνωρίζει κάποιος με σιγουριά ποιος βρίσκεται στην άλλη άκρη της γραμμής. Γι' αυτό, συμβαίνει κάποιες φορές επιτήδριοι να χρησιμοποιούν αυτή τη δυνατότητα για να προσεγγίζουν ανυποψίαστους χρήστες και κυρίως παιδιά, να κερδίζουν την εμπιστοσύνη τους και ακολούθως να τα εκμεταλλεύονται.

- **Εκμετάλλευση ανηλίκων**

Κρυμμένοι πίσω από την ανωνυμία, κάποιοι ίσως να προσπαθήσουν να εκμεταλλευτούν παιδιά σεξουαλικά. Για παράδειγμα, μπορεί κάποιος να πείσει ένα παιδί να στείλει ηλεκτρονικά φωτογραφίες, τις οποίες ακολούθως να μοντάρει και να δημοσιεύσει σε ιστοσελίδες με ακατάλληλο περιεχόμενο.

Η παιδική πορνογραφία είναι παράνομη!

Αν περιέλθει στην αντίληψή σας κάτι ύποπτο

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΑΜΕΣΩΣ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ή ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ SafeWeb.

- **Αποκάλυψη προσωπικών στοιχείων**

Δυστυχώς υπάρχουν επιτήδριοι που προσπαθούν μέσα από e-mail ή συνομιλίες chat να αποσπάσουν προσωπικές πληροφορίες, όπως κωδικούς πρόσβασης, αριθμούς τηλεφώνων, αριθμούς πιστωτικών καρτών, διευθύνσεις κ.τ.λ.

Χρήσιμες Συμβουλές:

Είναι ανάγκη να βοηθήσετε τα παιδιά να κατανοήσουν τα θέματα ασφάλειας που εγείρονται και να συνειδητοποιήσουν το σωστό τρόπο αντίδρασης σε περίπτωση που αισθανθούν οποιονδήποτε κίνδυνο. Οι γονείς παραδοσιακά διδάσκουν τα παιδιά τους να μη μιλούν με αγνώστους, να μην ανοίγουν την πόρτα σε αγνώστους αν είναι μόνα στο σπίτι και να μη δίνουν πληροφορίες σε

άγνωστα άτομα όταν τηλεφωνούν. Αρκετοί γονείς, μάλιστα, παρακολουθούν πού πάνε τα παιδιά τους, με ποιον παίζουν, τι βλέπουν στην τηλεόραση, τι βιβλία και τι περιοδικά διαβάζουν. Η ίδια προσοχή, επίβλεψη και καθοδήγηση για τα παιδιά τους επιβάλλεται και σε θέματα που αφορούν το διαδίκτυο. Ίσως τελικά οι συμβουλές του τύπου “ποτέ μην ανοίγεις σε ξένους” να πρέπει να εκσυγχρονισθούν ως εξής:

- Μην αποκαλύπτετε το όνομά σας, το τηλέφωνό σας και άλλα προσωπικά σας στοιχεία στο διαδίκτυο!
- Μη στέλλετε φωτογραφίες σας σε αγνώστους.
- Ποτέ μην αποκαλύπτετε προσωπικούς κωδικούς (passwords).
- Εάν κάτι (π.χ. ανώνυμο e-mail) ή κάποιος σας ενοχλήσει, τότε να το αναφέρετε αμέσως στους γονείς σας.
- Αν κάποιος που γνωρίζετε μέσω του διαδικτύου σας ζητήσει να συναντηθείτε, πείτε το στους γονείς σας! Ποτέ μη συναντάτε αγνώστους μόνοι σας και ειδικά ποτέ μη συναντάτε κανέναν σε απομονωμένους χώρους.

Μιλούσα με κάποιον 40-χρονο άντρα στο διαδίκτυο. "Πριν περίπου ένα χρόνο, όταν ήμουν 15 χρονών, εγώ και η φίλη μου μπήκαμε σε ένα chatroom στο διαδίκτυο. Δεν το είχαμε ξανακάνει και σκεφτήκαμε ότι θα ήταν διασκεδαστικό. Πολύ σύντομα αρχίσαμε να μιλάμε με ένα αγόρι, είπε ότι ήταν 19. Μιλούσαμε μαζί του για περίπου καμιά ώρα την ημέρα. Ακουγόταν καλός και σιγά-σιγά άρχισε να μας ρωτά προσωπικές ερωτήσεις, ακόμα και τι νομίζαμε για το να βγαίνουμε έξω με μεγαλύτερα αγόρια.

Είπαμε ναι Μετά από μια βδομάδα μας ρώτησε αν θέλαμε να τον συναντήσουμε. Είπαμε αμέσως ναι, θεωρήσαμε ότι θα ήταν εντάξει και δεν είχαμε ακούσει τίποτα για σχετικούς κινδύνους. Και επειδή ήμασταν δύο, σκεφτήκαμε ότι θα προσέχαμε η μια την άλλη.

Δεν το ήξερε κανείς Τρεις μέρες αργότερα συμφωνήσαμε να τον συναντήσουμε έξω από το τοπικό McDonalds, επειδή ήταν πολυσύχναστη περιοχή και δεν θέλαμε να τον συναντήσουμε κάπου απόμερα. Δεν είπαμε σε κανέναν τι θα κάναμε, απλά σκεφτήκαμε ότι θα είχε γέλιο. Μας έδωσε το κινητό του τηλέφωνο για να τον πάρουμε όταν θα φτάναμε.

Δύο άντρες Στις 8.00μμ φτάσαμε στο McDonalds και είδαμε δύο άντρες που φαίνονταν σαμπώς και περίμεναν για κάποιον. Μείναμε πίσω και καλέσαμε το κινητό τηλέφωνο που μας είχαν δώσει και είδαμε τον έναν από τους δύο άντρες να το απαντά.

Τρέξαμε σπίτι Καταλάβαμε αμέσως ότι αυτοί οι άντρες περίμεναν για μας. Πρώτα-πρώτα ήταν δύο και σίγουρα δεν ήταν 19, φαίνονταν μάλλον γύρω στα 40. Φοβηθήκαμε και οι δύο πάρα πολύ και τρέξαμε σπίτι. Ένας από τους δύο συνέχισε να με παίρνει για να δει πού ήμουν, αλλά έκλεισα το κινητό μου. Συνέχισε να παίρνει για 2-3 μέρες ακόμα και μετά σταμάτησε. Δεν ανησυχούσα πάρα πολύ, γιατί δεν του είχα δώσει τη διεύθυνσή μας.

Πολύ τυχερές Ο λόγος που λέω την ιστορία μου είναι επειδή θέλω κι άλλα παιδιά να ξέρουν για τους κινδύνους των chatrooms. Η φίλη μου κι εγώ βάλαμε τους εαυτούς μας σε πολύ επικίνδυνη κατάσταση, αλλά ευτυχώς τελικά όλα πήγαν καλά. Από την εμπειρία μας θέλουμε να πούμε σε όλους να μη δίνουν σε κανένα προσωπικές πληροφορίες στα chatrooms. Και οπωσδήποτε μην κανονίζετε να συναντάτε κανέναν, γιατί απλά ποτέ δεν ξέρεις σε ποιον μιλάς."

'Sandra', 16, Middlesbrough

(<http://news.bbc.co.uk>)

MAMA, ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΝΑ ΠΑΙΞΩ!!!

Αν παρατηρήσετε ότι το παιδί σας είναι συνεχώς on-line και παράλληλα δεν έχει άλλες δραστηριότητες και γίνεται αντικοινωνικό, ίσως να πρέπει να ασχοληθείτε σοβαρά με το θέμα.

Δωρεάν προστασία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από ιούς και ανεπιθύμητα μηνύματα (*spam*) προσφέρει η CYTANET σε όλους τους πελάτες της.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Η ΜΙΑ ΟΨΗ...

Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι ακόμα μια εξαιρετική δυνατότητα που προσφέρεται μέσω του διαδικτύου. Πάρα πολλές εταιρείες πωλούν τα προϊόντα τους μέσω ιστοσελίδων του διαδικτύου και οι πληρωμές γίνονται συνήθως - αλλά όχι αποκλειστικά - με πιστωτικές κάρτες. Κάποιος μπορεί να αγοράσει on-line οτιδήποτε, από καθαριστικά κουζίνας, μέχρι έπιπλα αντίκες και ηλεκτρονικές συσκευές, ρούχα, υφάσματα από την Ινδία, λιμουζίνες, μουσικούς δίσκους και βραζιλιάνικο καφέ. Μπορεί, επίσης, κάποιος να κάνει τραπεζικές συναλλαγές από το σπίτι του οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, μέσα σε ελάχιστα λεπτά, χωρίς ταλαιπωρία.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ...

Ανεπιθύμητα μηνύματα (*spam*)

Στην προσπάθειά τους να διαφημίσουν και να προωθήσουν τα προϊόντα τους στο διαδίκτυο, διάφορες εταιρείες προσπαθούν με έντεχνο τρόπο να αποσπάσουν προσωπικές πληροφορίες και προτιμήσεις από παιδιά, εν αγνοία των γονιών τους. Για παράδειγμα, κάποιος μπορεί να επισκεφτεί μια σελίδα και να λάβει το μήνυμα ότι είναι ο 1.000στός επισκέπτης και ότι κερδίζει ένα δώρο, το οποίο προφανώς για να παραλάβει, πρέπει να παραχωρήσει τα προσωπικά του στοιχεία. Ακολούθως, είναι δυνατό να σας αποστέλλονται πληθώρα ανεπιθύμητων/αυτόκλητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων (*spam*), με κύριο στόχο τη διαφήμιση προϊόντων ή ακόμα και την απάτη.

Ανεπιθύμητες αγορές - Σκεφτείτε να αφήσετε ένα παιδί στο μεγαλύτερο πολυκατάστημα του κόσμου και να του δώσετε την πιστωτική σας κάρτα. Παρόμοια είναι η κατάσταση που επικρατεί στο διαδίκτυο, αφού τα παιδιά βρίσκονται συνέχεια σε πειρασμό να αγοράζουν πράγματα που διαφημίζονται σε ιστοσελίδες.

Χρήσιμες Συμβουλές

- Μάθετε στα παιδιά σας να διατηρούν δύο ξεχωριστές διευθύνσεις e-mail. Τη μία μπορούν να τη χρησιμοποιούν ελεύθερα στο διαδίκτυο (π.χ. για να γίνονται συνδρομητές σε *newsgroups* που τους ενδιαφέρουν, να μπαίνουν σε *chat rooms* κ.τ.λ.), ενώ την άλλη να την κρατούν για πιο περιορισμένη χρήση και να τη δίνουν μόνο σε λίγους φίλους.
- Ποτέ μην απαντάτε σε μηνύματα *sram*. Το μόνο που καταφέρντε είναι να επιβεβαιώνετε ότι η ηλεκτρονική σας διεύθυνση είναι έγκυρη.
- Τα μηνύματα *sram* είναι παράνομα. Αν λαμβάνετε επανειλημμένα τέτοια μηνύματα, αναφέρετέ το στην Επίτροπο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.
- Μη δίνετε σε παιδιά εμπιστευτικά στοιχεία, όπως αριθμούς πιστωτικών καρτών ή άλλους κωδικούς πρόσβασης για αγορά πραγμάτων ή υπηρεσιών.
- Είναι πολύ καλή πρακτική να έχετε μια πιστωτική κάρτα ειδικά για να τη χρησιμοποιείτε στο διαδίκτυο και να ελέγχετε τις σχετικές καταστάσεις αγορών που σας στέλλει η τράπεζά σας.
- Υπάρχουν τράπεζες που προσφέρουν πιστωτικές κάρτες ειδικά για να τις χρησιμοποιείτε στο διαδίκτυο. Αυτό σας δίνει την ελευθερία, αν το επιθυμείτε, να δίνετε στο παιδί σας τέτοιες κάρτες, με ανώτατο όριο που καθορίζετε εσείς.
- Αλλάζετε συχνά τους κωδικούς (*passwords*) που χρησιμοποιείτε στο διαδίκτυο (π.χ. κωδικούς πρόσβασης σε ηλεκτρονικές τράπεζες, λήψη ηλεκτρονικών μηνυμάτων κ.τ.λ.).

- Δωρεάν προστασία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από ιούς και αυτόκλητα/ανεπιθύμητα μηνύματα (*sram*) προσφέρει η CYTANET. Οι χρήστες του διαδικτύου που είναι πελάτες της CYTANET μπορούν να προσαρμόσουν τη συγκεκριμένη διευκόλυνση στις δικές τους ανάγκες, δημιουργώντας κατάλογο αποδοχής αυτόκλητων μηνυμάτων και επιλέγοντας να ενεργοποιήσουν ή και να απενεργοποιήσουν, είτε την προστασία από ιούς, είτε την προστασία από αυτόκλητα/ανεπιθύμητα μηνύματα.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΚΙ ΑΥΤΑ...

Spyware (Κατασκοπευτικά Λογισμικά)

Εκτός από την παραχώρηση στοιχείων από τους ίδιους τους χρήστες, υπάρχουν και άλλοι εξεζητημένοι τρόποι συλλογής “πολυπόθων”, για κάποιες εταιρείες, πληροφοριών. Για παράδειγμα:

- Διάφορα κατασκοπευτικά προγράμματα (τα λεγόμενα *spyware*) καταλήγουν στον υπολογιστή εν αγνοία των χρηστών και παρακολουθούν όλες τις κινήσεις του χρήστη, κάνοντας τον υπολογιστή απελπιστικά αργό, βομβαρδίζοντας τον με δεκάδες διαφημιστικές ιστοσελίδες, που ανοίγουν μόνες τους. Τέτοια προγράμματα μπορεί να γίνουν επικίνδυνα, αφού πολλά από αυτά έχουν τη δυνατότητα να υποκλέπτουν προσωπικά δεδομένα ή να διευκολύνουν την “είσοδο” ιών στον προσωπικό υπολογιστή.
- Μπαίνοντας σε μια ιστοσελίδα, είναι δυνατό να καταγράφεται το λειτουργικό σύστημα που χρησιμοποιείτε, η χώρα από την οποία εισέρχεστε στο δίκτυο, ο τύπος του λογισμικού πλοήγησης (*browser*) που χρησιμοποιείτε, ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που είναι δυνατό να εντοπιστεί η ηλεκτρονική σας διεύθυνση (*e-mail*).

Τρόποι Αντιμετώπισης

- Υπάρχουν διαθέσιμα λογισμικά, κάτι σαν αντικατασκοπευτικά, τα οποία μπορούν να εντοπίζουν προγράμματα που τυχόν να έχουν εγκατασταθεί στον υπολογιστή σας εν αγνοία σας (*spyware*). Τέτοια προγράμματα προσφέρονται συχνά δωρεάν. Παραδείγματα:
  - **Ad-Aware:** <http://www.lavasoftusa.com/support/download/#free>
  - **Spybot S&D:** <http://www.safer-networking.org/en/index.html>
  - **Spyhunter:** <http://www.spywareremove.com/>
- Ο κίνδυνος της υποκλοπής προσωπικών δεδομένων, όπως της ηλεκτρονικής διεύθυνσης, μπορεί να μειωθεί με την απενεργοποίηση των επιλογών Java και Javascript στο λογισμικό πλοήγησης (*browser*).

Ο κίνδυνος των Ροζ Παγίδων δεν απειλεί τους συνδρομητές υπηρεσιών ADSL, επειδή αυτοί δεν χρησιμοποιούν dial-up modem για πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Ροζ Παγίδες

Πολλές φορές, οι διαχειριστές ιστοσελίδων ερωτικού κυρίως περιεχομένου χρησιμοποιούν τεχνάσματα για να αποσπάσουν λεφτά από τους “επισκέπτες” τους. Αυτό το πρόβλημα έχει αρχίσει να γίνεται ιδιαίτερα αισθητό και στην Κύπρο και πολλοί πελάτες της ΑΤΗΚ εκφράζουν παράπονα για αδικαιολόγητα παραφουσκωμένους τηλεφωνικούς λογαριασμούς. Αυτό που συμβαίνει σε αυτή την περίπτωση είναι το εξής: Όταν κάποιος επισκεφτεί μια τέτοια σελίδα, κατεβάζει εν αγνοία του εξειδικευμένο λογισμικό. Αυτό ενεργοποιείται στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, διακόπτει την τηλεφωνική σύνδεση με τον τοπικό Παροχέα Υπηρεσιών Διαδικτύου (ISP) και μέσω του διαποδιαμορφωτή (modem), διενεργεί κλήσεις σε τηλεφωνικούς αριθμούς στο εξωτερικό, χωρίς ο χρήστης να το καταλάβει. Μέχρι, φυσικά, να παραλάβει το λογαριασμό του στο τέλος του μήνα. Σημειώστε ότι το λογισμικό παραμένει ενεργό στον υπολογιστή, οπότε τέτοιες κλήσεις μπορούν να γίνουν ακόμα και όταν δεν είστε συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο, φτάνει να είναι ενεργοποιημένος ο υπολογιστής και το modem.

Χρήσιμες Συμβουλές:

- Ενεργοποιήστε την ηχητική ένδειξη του modem σας, ώστε να ακούτε τις κλήσεις που τυχόν να γίνονται.
- Σβήνετε τον υπολογιστή και το modem σας όταν δεν είστε συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο.
- Φραγή κλήσεων εξωτερικού για την τηλεφωνική γραμμή που χρησιμοποιείτε για το διαδίκτυο.

Μόλυνση με Ιούς (Virus)

Οι ιοί που μπορεί να “κολλήσει” ένας υπολογιστής από το διαδίκτυο μπορεί να κυμαίνονται από μια... “απλή γρίπη” μέχρι ανίατη ασθένεια. Για να έρθει κανείς σε επαφή με κάποιον ιό δεν θέλει και πολλή προσπάθεια, ορισμένες φορές φτάνει απλώς η επίσκεψη σε μια ιστοσελίδα ή το άνοιγμα ενός “ύποπτου” e-mail ή αρχείου, που αποστέλλει κάποιος στη διάρκεια μια συνομιλίας chat. Ευτυχώς, όμως, αν είστε προσεκτικοί, μπορεί να αποφύγετε το “κόλλημα” με σχετική ευκολία.

Χρήσιμες Συμβουλές:

- Σιγουρευτείτε ότι έχετε εγκατεστημένο ένα πρόγραμμα “antivirus”, το οποίο να ενημερώνετε τακτικά, έτσι ώστε να αναγνωρίζει κάθε νέο ιό που κυκλοφορεί.
- Μην ανοίγετε e-mail από αγνώστους, ειδικά όταν αυτά έχουν παράξενα θέματα στο “subject”.
- Αν είστε πελάτης της υπηρεσίας CYTANET, βεβαιωθείτε ότι έχετε ενεργοποιήσει τη διευκόλυνση προστασίας ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από ιούς, η οποία προσφέρεται δωρεάν.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ... ΚΑΙ ΚΑΛΑ!

20 Προφανώς, η μία επιλογή για να προστατεύετε τα παιδιά σας είναι να παίζετε το ρόλο του αστυνομικού. Όπως όμως γνωρίζουμε όλοι, η αστυνομία δεν λύνει όλα τα προβλήματα του κόσμου μας. Αν ένα παιδί θέλει να κάνει κάτι, συνήθως θα το κάνει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Γι' αυτό είναι σημαντικό, όπως με όλα τα... περί παιδιών, να είστε φίλοι με τα παιδιά σας και να έχετε την εμπιστοσύνη τους. Μάθετε με τι ασχολούνται και... κάνετε κι εσείς λίγη κατ' οίκον εργασία. Διαβάστε λίγο για αυτά που ενδιαφέρουν τα παιδιά σας και ασχοληθείτε με αυτά.

Επίσης, είναι σημαντικό να προσπαθήσετε να είστε κι εσείς όσο πιο ενημερωμένοι γίνεται για το διαδίκτυο. Δεν λέμε να γίνετε ειδικοί, όμως είναι σημαντικό να γνωρίζετε κάποια βασικά πράγματα.

Όπου είναι δυνατό, προσπαθήστε να έχετε τον υπολογιστή που χρησιμοποιούν τα παιδιά σε κοινόχρηστο χώρο του σπιτιού, ιδιαίτερα για τις μικρότερες ηλικίες. Με αυτό τον τρόπο μπορείτε να παρακολουθείτε καλύτερα τα παιδιά και να αφιερώνετε χρόνο σερφάροντας μαζί τους.

Αν δεν έχετε ασχοληθεί με το διαδίκτυο, περάστε μερικές ώρες on-line.

Ψάξτε για ένα θέμα που σας ενδιαφέρει. Δημιουργήστε ηλεκτρονική διεύθυνση και μάθετε πώς γίνεται η επικοινωνία σε chat rooms.

Αν τα παιδιά σας είναι όντως πιο προχωρημένα από εσάς, ζητήστε τους να σας βοηθήσουν.

- Να μιλάτε στα παιδιά σας. Ενδιαφερθείτε για τα ενδιαφέροντά τους και μάθετε για ποιους λόγους χρησιμοποιούν το διαδίκτυο.

- Να είστε θετικοί σε σχέση με το διαδίκτυο. Και λογικοί. Οι πολλές απαγορεύσεις δεν φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Το διαδίκτυο είναι εξαιρετική πηγή μάθησης, διασκέδασης και επικοινωνίας. Όπως και στον πραγματικό κόσμο, απλώς χρειάζεται να παίρνετε μερικές προφυλάξεις και να διαπαιδαγωγείτε σωστά τα παιδιά σας.

- Περνάτε κάποιο χρόνο με τα παιδιά σας σερφάροντας στο διαδίκτυο, ειδικά στις μικρότερες ηλικίες.

- Μεταφέρετε στα παιδιά σας τις συμβουλές “ασφάλειας” που αναφέρονται σε αυτό το βιβλιαράκι.

- Μάθετε στα παιδιά σας ότι μπορούν να έρχονται σε σας αν συναντήσουν κάτι στο διαδίκτυο που δεν τους αρέσει.

- Να θυμάστε ότι όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται εδώ δεν ισχύουν μόνο για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, αλλά και για τα κινητά τηλέφωνα. Με το κινητό τηλέφωνο είναι δυνατό να μπαίνει κάποιος στο διαδίκτυο, όπως ακριβώς με έναν υπολογιστή.

- Αν αποφασίσετε να χρησιμοποιείτε λογισμικά για να φιλτράρετε ή να παρακολουθείτε τις σελίδες που επισκέπτεται το παιδί σας, μιλήστε το πρώτα με αυτό. Οι κανόνες είναι καλό να συμφωνούνται με τα παιδιά.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Επιπρόσθετες πληροφορίες για τα θέματα ασφάλειας στο διαδίκτυο υπάρχουν σε πολλές σχετικές ιστοσελίδες, όπως:

<http://safeweb.org.cy/>

<http://www.safeline.gr/>

<http://www.saferinternet.org>

<http://www.dataprotection.gov.cy>

<http://www.thinkuknow.co.uk/home.htm>

<http://www.thinkuknow.co.uk/parents/index.htm>

<http://www.getnetwise.org/>

<http://www.nch.org.uk/information/index.php?i=209>

<http://www.parentscentre.gov.uk/>

<http://www.chatdanger.com>

Αν σας ενδιαφέρει να μάθετε περισσότερα για τη χρήση του διαδικτύου, μπορείτε να παρακολουθήσετε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα “Διαδίκτυο – Ένα Εργαλείο για Όλους”, που προσφέρει δωρεάν η ΑΤΗΚ. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε, χωρίς χρέωση, στο Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης CYTANET στο τηλ. **8000 80 80**.

τα παιδιά
μπροστά
στην πρόκληση
του διαδικτύου